

METAPHYSICA

BY
JAMES
HORN
LAW
OF
EDINBURGH
PRINTED
FOR
THE AUTHOR
1810

XV. 49-52. T. adl

ST 5482 -

Liber yconomicorū Are
stotelis tractās de guber
natiōe rerū domesticarū
cū p̄mēto magistri Johā
nis versoris legentium as
pectibus multū amenus.

plus morale
et plus danda hinc et usq; modic

Uita libet sicut et hoc inquit e. Et domus

hunc ut est liber et magis
feliciterat sicut etiam plus modic

Liber primus

Economica et politica diffe-
runt non solum sicut domus
et ciuitas. hec enim subiecta
sunt eis. Utrum etiam quia
politica ex multis principi-
bus est. Economica vero monarchia.
At cum qm aliquae sunt distincte. et nō eiusdem
est facere et vti eo qd factum est. puta vt lira
et fistula. Politice vero est ciuitate ab ini-
cio bene constitutuere. et ea existere bene vti. Pa-
ter etiā qd yconomie sit domū atqz posselli-
ones acquirere atqz vti eis. Limitas qdem
igur est domoz pluralitas. est etiā predio-
rum et possessionum abundantia ad bene viue-
dum. Palam enim est quando nequerit hoc
habere dissoluitur ciuitas et cōmunitatio.
Ampli autē qm huius causa puenit. cura
aut causa vniuersalitatis est qd factus est. et in
substantia eius est hec existens. Quare qui
dem palam qd yconomica pōr est politica
nihilominus ei opus. Pars em ciuitatis
domus est. Videlud yconomical quod
sit opus eius.

Eterminata parte

prima moralis pōe. nunc dicendum est de secunda parte
euilem. Et quia pars ista cum sequenti nō plerisq
later et rara est. ideo vis principiorum pīmetetur ad qd
dam dubia. que iuxta capituloz sententia stū exigen-
tia interseruntur. quibz relucsum posse sub open

yconomicor

dio effectus pene totalis sp̄chendi. Circa exordi-
um igit̄ correspōdes huic parti fecide: que est de bo-
no genitū domesticō. et cuius sunt domestice. ut patu-
it in principio ethicō. est aduertendū qd iste littero
talis dividit in duos libros partiales. In pīmo deter-
minat pars yconomie. et de cōitate viri et mulie-
ris. que dī nuptialis. de pīmūtate parentū et filiū
om̄. que dī paterna. et dīoꝝ ad seruos. que dī dispu-
ta. Insicida ho libro p̄pler illa que ministrat sp̄tē
in pīmo dicta. Primus litter sub diuidit in duos tracta-
tus. In scđo determinat de spēb yconomie capiens
de yconomia. p̄ habitu quo quis domū suā sicut tene-
re regere. Primus aut tractat⁹ se. p̄tinet capta. In pī
mo pībus enumerat partes yconomie. finit quas due
erūt pīres viles domus. sc̄lē hō et possellio. per hoīem
vir et mulier intelligūr. sc̄lē p̄ possellionē intelligūr
possellio naturalis et artificialis. Artificialis possellio
dicis sicut pecunie et vestes. Naturales ut agri pīcta
Sed pīres materiales sc̄lē vir et yxoz bos arans. Et
pīma cura vco nomi esse deter de pīgūre. et qmūz ad ea
que sc̄lē extra domū cura gerere dī de agricultura. Pri-
ma autē necarā possellio yconomie est ad seruū. que ē
possellio aiata. Et talis est duplex. sc̄lē curato. qui hō
p̄cipere. et operato. qd hō obediē. Huīus autē yconomie
quoz sc̄lē. sc̄lē acclītua. custodiūta. vītūlīs. et oī
dīnātūa. Deb̄ em bāter prudentia ad accrendēndū
nēcessaria. custodiēndū expēdēda. et oī dīnātū domū et
et sic domū yconomici bñ stabit. Acclītua dīpō est
vt res empētē soluent. et vendite res in custodia ad
debitū r̄ps referent. Subiectū autē huius libri est bñ
intēgrum est ps dom⁹. et de illo melius patebit in du-
bio qd. Liter aut pīs precedit politicoꝝ. pī tanto
quia ille tractat de pīmūtate. que est ciuitas. plens
aut litter de pīmūtate domus. que est pars pīs et
mūnūtatis. sed pars est prior suo toto. et quia de pars
tibus prior est speculator. ideo rationabiliter pīlēns
liter precedit politicoꝝ. Et differt scientia libri pīlen-
tis a scientia libri politicoꝝ cum quo erām puenit
in hoc. Nam scientia pīlēntis libri est de pīstūtioꝝ
ne dom⁹. que est pars ciuitatis. qua pīstructa sc̄lē quo
mō debet regi. Sic etiā scientia politicoꝝ est de cō-
strūctō ciuitatis. qd pīstructa sc̄lē quo debet regi. Dīf-
ferit ramen in hoc. quia politicoꝝ tractat de principi-
bus et tota familiā ciuitatis alīcuīus. Sed pīlēns litter
solū tractat de vno vnam domū regente sc̄lē ipso
yonomo. Sic igit̄ patet intentio philosophi quo
ad pīmūtum capitulum.

Ad evidentiā autē

meliorē huius capituli erūt vndeūt dubia. Quo-
rū pīmū est hoc. Lur pīs nō absolute ostendebat qd
sūt yconomia. sed hoc facit p̄parando eas ad politici
euz etn absoluta pīderat pīcedere deter respectiū
Ad hoc dicitur yconomica est pars politice. modo
pars bāter se respectiū ad suū totum. Et hoc conſide-
rando partem formaliter. Bāteraliter vero ga el qd
dam res aboluta que qmūs nō sit sine illo respectu. po-
test nō absēt illo pīderant. et sic bāter in se aliiquid per
quod ab alio dūtinguitur. Et qd pīs ostendit quid
sūt yconomia. ideo rōmabiliter interuenit p̄patio

Dubitas fecido quare nō posuit dīnatā iner
yōnicā et monastīcā. sicut posuit int̄ yōnicā et politici

Lum cōmento versoris

Ad hoc dī q̄ dīna yconomice et monastice est de se no
ta. Monastica em̄ importat vñi. yconomica p̄o plura.
Ego politica importat plura. Ideo maior est yuenie
tia inter yconomica et politica. q̄ inter yconomica et
monastica. ne ergo vni credas esse aliud apter yuenie
tiam. posuit inter eas yuenientia et non inter pma.

Dubitatur tertio. vñi yconomica et politica dñant
specie. Qd̄ videt q̄ nō. q̄ differunt generē. ḡ t̄ Lener
Dñia q̄ vñia generalis maior. e q̄ specifica. Scđo sic
na dñit solum magis in min⁹. q̄ no dñuerſificat sp̄ē.
Ad hoc dī q̄ dñit sp̄ē capiendo yconomica. p̄ coitare
domestica. et politica. p̄ coitare ciuitatis. Etiam politica
coit noie dicitur. differt ab aristocracia. als enim no esset
sp̄ē politice. qd̄ est p̄ra p̄m̄ tercii. Et p̄cor. Sed
hē maior h̄z yuenientia et politica. q̄ cū yconomica
eo. q̄ ille pl⁹ p̄ncipans. qd̄ nō ē in yconomica. Ad rōem
qd̄ p̄ maior multitudine hominū et minor multitudine
no dñit sp̄ē q̄ ad materialia. q̄ cūs hoīes s̄t cūs dñit sp̄ē
cici. dñit enī q̄ ad formalia. q̄ ē formatio homī diversa
et ill⁹ multitudinis diuer⁹ mod⁹. vñiēdū q̄ p̄ncipād̄.
et sic est de yconomica et politica. Et rā illa dñit q̄z
subiecta s̄t distinguita. q̄ lēcātur quædam modū et
res dī. qd̄ s̄t. tertio aīa. s̄t subiecta yconomica et po
litica s̄t distinguita. nā subiecta politica est ciuitas. yco
nomica p̄o dom⁹. Unde scđo q̄ dom⁹ pur capi⁹
p̄ coitare domestica ad p̄s sic distinguit. Et multitudi
do plurimi hominū in vno habitaculo habitudinē. p̄
sustentat vñi et p̄ter p̄prietates quotidianas. i.
gēdant et bībat et habitent simili.

Dubitatur q̄to vñi p̄m̄ subiecta p̄ntis scie. et
videt q̄ nō. q̄ p̄is scia solū tractat de p̄ncipatu m̄p̄
tial patrem et dñptorio. tales aut̄ p̄ncipat̄ no est coit
as domestica. Ad hoc dī p̄b̄o in hoc p̄m̄ et s̄t.
Ad rōem dī q̄ talis p̄ncipatus no est p̄ncipans
sed etiā istop̄ quoq̄ est p̄ncipans. et ideo p̄ncipat̄ yco
nomica. Queritur q̄ dom⁹ sine coitare domestica.

Dubitatur q̄to politica sit in multis p̄ncipat̄
ib⁹. cum tñ regiōis p̄iamidis. q̄ sunt sp̄ē politice. q̄
ue monarchie. est tñ vñus p̄nceps. Ad hoc dī q̄ p̄b̄o
loquitur vñi in plurib⁹ tyrannide accipiendo regnum. Et
dī q̄ politica intelligat politica. p̄p̄r̄ dicta. q̄ est p̄n
cipatus ciuitatis et distinguit. p̄tra alias qñq̄ sp̄ē po
litice. ut patebit tertio politico.

Dubitatur sexto. q̄oq̄ intelligit q̄ alij politica sit mo
narchia. cui tñ mulier ita bñ h̄z ordinare sicut vir
etia ibi est seru⁹. dñponere. q̄ est dñis alij. q̄ in yco
nomica sunt plures rectores. et q̄ p̄s politica no est mo
narchia. Ad h̄z q̄ in yconomica et politica est vñus
p̄ncipalus p̄nceps. et dñs. līcer sunt plures rectores. vñ
p̄b̄at̄ est illi tñ sub vñi p̄ncipali p̄tinens. Vñ dispo
tes est ille q̄ p̄ponit seruo. vel q̄ respicit seruos eis p̄
cipiendo. Et hoc fit gratia domini.

Dubitatur septimo. vñri ciuitas domestica dignior
sit q̄ ciuitas. Et videt q̄ p̄s. nā yconomica est soluz
vñus p̄nceps vel p̄ncipali. q̄ ipsa est dignior. q̄ ciuitas
in q̄ sunt plures. vñi p̄p̄r̄ metaphysica. et tertio politico
rū. Ad hoc dī q̄ ciuitas ciuitatis s̄t sicut rotū. ciuitas
aut̄ domestica sicut p̄s. eo q̄ ciuitas p̄ponit ex domib⁹
et vñciā tanq̄ p̄tib⁹. rotū aut̄ est dignius suis p̄b̄is.
sicut sua p̄t. Unī p̄lēcādo ciuitatis in le. tñci ciuitis
dignior. est domestica. et statim ostendit est. sed. q̄s
derando eas quo ad sua p̄ncipia et modū p̄ncipiandi
tñci domestica est dignior. vñ p̄b̄auit rō ante triuione. et
sic p̄b̄ationes non sunt aduersae tē.

Dubitatur octavo. vñi ars rem faciens et ea vñis
sit dignior arte q̄ facit rem et no vñis ea. Et videt q̄ sic
q̄ facere rem et vñi et maioris p̄fectio q̄ facere rem
et no vñi ea. Ad h̄z q̄ tres s̄t grad⁹ dignitar⁹ artū.
Primi⁹ est artū q̄ no re facit s̄t vñi ea. Secundi⁹ q̄ re facit
et p̄o vñi ea. Terti⁹ est q̄ re facit et vñi ea. Et sic p̄z
q̄ dubium est falsum. Nam ars fabulis melior est et arte
militandi. qd̄ est falsum. Ad rōem dī q̄ vñs rei no ad
dir p̄fectio. sed magis impfectio.

Dubitatur nono. vñri yconomy sit domus. Attiutire
ubilicidū q̄ idē est dom⁹ et yconomia. et ergo vñi
attiutire reliqu⁹. In hoc capitulo p̄mo etiā ponit dis
tinutio ciuitatis talis. Est domus pluralitas prediçis
et posselliib⁹ habudās ad bene vivendum ordinata
Et illa diffinitio est materialis. et in ea ponit plurali
tas domoz. cum alijs p̄cūlts sequenti⁹ pro dñia. Et
dī habundans ad deniam vñli. Et ad dñf ad tene viue
dū. ppter discordia. que in ciuitate ēē no detet.

Dubitatur decimo. vñri p̄fona sit ciuitas. Rūdetur
q̄ no. imo nec p̄uincta est ciuitas. q̄ excludit illa a oī
finitio. cū dī. (domoz pluralitas) tē. Sicut etiā dī
politicā olagaria. que no est vera ciuitas. q̄ ibi no est
vera p̄cordia ciuiti. Tñ ciuitas p̄mo dī a ciuitate. secū
dī dī ab apparitō. tertio dī a dñpōne. Et fin hoc cī
dī s̄t trip̄litter. Primo vt et hō p̄tūcius subdīus
legib⁹ bonis p̄uerūdūm̄ ciuitatis in bene obediēdo
et regendo. Secō vñ hō politicus inhabitat̄ ciuitates
Tercio vt et hō cui est potestas cōcāndi p̄ncipatus
p̄llatiūo et iudicariū.

Dubitatur xi. vñri domus sit principale in ciuitate.
Rūdet q̄ ne intelligit de portitate p̄fectiois. Lūis
tas enī h̄z se sicut rotū. et dom⁹ sicut p̄s. et no rotum
est p̄fectio. Et si dices in dom⁹ minus re
git q̄ ciuitas. ergo erit p̄fectio. Et Lener Dñia q̄ illud ē
p̄fectio q̄ minus regit. Rūdet negando p̄iam. q̄
penes hoc no attendit p̄fectio. als sequeret q̄ lastis
est p̄fectio. boīe. qd̄ est falsum. tē

Ars vñi domus hō est et possessio Lū
aut̄ p̄mo ī min⁹ nis natura singulor⁹
rep̄it. et de domo siliter se h̄z fm̄ besiodū. oī
vñiq̄ p̄bus dñsim in domo vñorē et bouē arā
te h̄z. Hec q̄dem nutritiēt̄ grā. p̄mūaū li
beroz. Quare oī vñiq̄ q̄ de vñorē stan s̄t
tractāda bñ disponere. Hec aut̄ ēē qualem
oporet eandem esse instruere.

In scđo caplo p̄bus docet q̄no p̄mo cura dī est de
p̄b̄y domus. Pro quo sciendū q̄ p̄s sunt duplexes
les p̄ncipales et minus p̄ncipales. P̄ncipales s̄t do
mus et possessio. Minus p̄ncipales s̄t vir et vñor. et ille
p̄s sunt ordinare ad p̄cēdu liberos. alio p̄ad ge
nerati nutritiōem et p̄seruātōem. Et maxima cura ip̄s
us yconomy (q̄ ad ip̄m p̄tēt) ē q̄ bi regat vñor et fa
milia. quib⁹ dñstib⁹ p̄politū rectori domus facilius
cecerit erit ad ordinādū et ad achrēndū. Sic q̄s p̄t
intento p̄b̄iū hō fecitō capitulo. Ad ciuitis endē
tiam meliorē erunt tria dubia.

Liber pirmus

Dubitatur primo

An qdler hō sit pars coitatis domeslice. Et videt q
sic ex hoc caplo. Oppositū ps de hoc emita: q est hō. et
enō est ps domeslice coitatis. qm̄ tñ libip̄ viuit. Ad
rōem iiḡ ante opositū fac̄tā dī q pbs vult q ille qui
sic opat est ps coitatis demeslice. et sic dñm pbi in lra
intelligit indistincte et non vller.

Dubitaf cōo. vtrū sunt tres ptes domeslice. Et
videt q sunt pauciores. nam vir et mulier sufficere v̄
dent. Scōo videt q sunt plures. qz v̄tra illas adhuc
sunt filii seruit et ancille. Tercio barbari vrebant suis ux
oribus ad arandum ergo sufficiunt due ptes. Ad hoc dī q
enō sunt tres s̄t ptes materiales dominū. s̄t vir. v̄po. v̄ bos
arans. Ad pmas qz rōem qz ipsa arguit de p̄tib
mūn̄ p̄ncipalib. Ad scōaz dī qz filii includuntur in p̄
tre sicut effectus in sua cā. et s̄t includit in dño sicut
correlatiū in suo relatio. Ad tercias dī qz barbari in
hoc errauerunt. vnde recra ro hoc nō dicat et cē

Dubitaf tercio. an finis virorū sunt generatio. plis
Et videt q nō. Nā finis est pīmū in mētē. sed sic nō
est hic. ḡ z̄. Scōo sic. v̄po qm̄ qz est nūmis iuuenis. qn̄
qz nūmis senex. et sic eius finis nō est generatio prolis.
Ad hoc dī qz finis immediatus et p̄iniquus mulieris est
generatio plis. sed finis medianus et remor est saluaz
tio v̄poris. qz fit q saluazōem filioz. Et qz hoc p̄t ratio
ad pīmū. Ad scōm dī qz cū est nūmis iuuenis tūtū
sicut generatio. plis intentio. led si est nūmis senex tūtū
sicut qz pīmū p̄ generatio. plis laborat qz. sic eriaz si est
sterilis sufficit. p̄creandū intentio:

Osmissionis autē pīma cura de ea que
fīm naturā. fīm vero naturāz laborato
ria por ea que est a terra. vt metallica et alia
bmōi. Georgica autē maxime qz iusta. non
enī inhumaniter nec violenter sicut bellice
Amplius autē et eoz qz fīm naturā s̄t. Planu
ratiter autē a matre nu. mentū oīb̄ est. qz
et hoīb̄ a terra. Adhuc autē ad fortitudinē
mulū p̄fert. nō enī sicut fabrilis corpa inu
tilia facit. sed p̄ corp̄ foras pgere
et laborare. Amplius autē potētia periclitā
et aduersus hostes. horum tñ possesiones
tñ sunt extra domum

In hoc tercio caplo docet quatuor pīmū est qz eu
ra pīma de possesione yconomia dī cē agricultura. q
magis iusta est qz alia ars humana. Scōm q agricult
ura magis est naturalis. qz a terra nutritiū capi
mus tanq̄ a matre. Tercio qz agricultura p̄forat cor
pus. qz (vt dicit medici) modicum laborum p̄forat
corpus. et eriaz circa arte illā non tñsal adeo magis la
boz sicut circa alias artes. Quarto agricultura dat
fortitudine resiliendi inimicis. Ad evidētiā hūi? ca
pītuli erunt quatuor dubia

Economicorū

Dubitatur primo

Vtrū inter possesiones naturales maxima cura v̄cos
nomi dī esse agricultura. Et videt q non. qz plus dī
cureare de seruis et de bonis factis. mas illa plus p̄ferit
fructū ad necaria. ḡ. Ad hoc dī q agricultura magis
Ad rōem iiḡ negat. ans quo ad pīmū. licet enī iste
dignior sit. tñ ager plus valer ad indigentiam reledatā
qz agrū vita boīa p̄leruat. qd nō fit p̄ serui qui met
deco ducit vitam. De alijs duob̄ dī. qz nō p̄ferit ma
iore fructū. qz sine illis homo viuere p̄t. sed sine cultu
ra agrorum viuere non potest.

Dubitaf lebō. quare agricultura sit maxie cura dī
Ad hoc dī q ad p̄barōem illius s̄t quatuor rōes. qz
rectari pbs in hoc caplo. Et pīma ē qz illa ars et magis
iusta. et hoc in p̄parte ad alias artes. Scōa ē
qz pīa est magis naturalis. Tercia et. qz p̄fert fortis
tudine naturalē t̄ cor. galē. Quarta est. qz eaz inimicis
tis fortiter resistit.

Dubitaf tercio. vtrū opus agricultura sit facilius
ope fabrili. Et videt q nō. qz ad opus agriculturē
requirunt p̄splices pedes. ad opus ait fabrile sufficiens
ut manus. Rādet qz opus agricultura est facilis. arte
fabrili. plures enī colunt agros qz sunt fabrili. et qz illud
qz difficile est fugi. art. aut fabrili magis fugi. qz est
difficilior. Ad rōem ḡ dī. qz in arte fabrili totū corp̄
aborat. licet nō moueat localiter. et sic fortius laborat
z intentus qz ille qui colit agrum.

Dubitaf quartu. An expectat ciuitati agricolas
esse in bello. Et videt q nō. qz vñi instrumentū vñiciz
tñm esse officiū. v̄p̄ pīma politicoz. ḡ agricole non
detent tellare. Scōo nō expectat ciuitati in bello h̄c
impres. quales sunt agricole. Tercio. s̄t nō exp
edit futori ex illi rōne. Rādet qz qz expectat agricolas
esse in bello. qz fortes sunt et robusti. Ad pīmū iiḡ
negat major. Ad pīmū dī q loquuntur oficcia pīcipalib.
cū quo star qz vñi p̄t h̄z plura officia minus pī
cipalib. Ad scōm dī qz agricole. ppter experientiā non ha
bent. qz magis ppter resistentiā. Ad terciā dī negan
do pīmū. qz non est sitē agricole em̄ viuunt arte bellica
alia rōne qz s̄t futori vtere arte pīfitoria. Pīmū p̄t qz
agricola fugit qz est fugiendū. mō fuga est aliquā for
titudinis et p̄faz circa bellum. vt pat̄s quarto ethicop
sed siene est in alijs

Omib̄ enī de pīnge pīma cura. Lōis
cacio enī naturalis sece ac masculū est p̄
cipue. Presuppositū est qdēa nobis ī alijs
qm̄ multa fīm naturā affectat opari. sicut et
aliu vñūq̄d̄qz. Imposibile est autē feiam
sine masculū. et masculū sine feia ī efficere
Quare de necessitate bmōi eoꝝ p̄sistit in cōi
catōes societas. Quare in alijs qpp̄ a alilib
naturalib̄ existit. In q̄stum pfectōis ma
gis p̄cipiat in tantū nō solūmō gratia. plis
p̄creade. In viris autē prudētiorib̄ magis

Limi cōmento versoris

368

determinatū est. Apparet enim etiam magis auxilia facta et amicīcie et cooperatorē ad iūicē. In hoc magis qm̄ nō soluz ellen dī vēp etiā bñ cēndi grā cooperatorē sibiūt nīcē masculus et fei sī. Etia filioz nature nō ministerii cā solū sī vtilitatis. Que cī potētes ipotētib⁹ fecerūt iterū ipotētes reperūt. a potentib⁹ etēm in senio ipotētes effec tis. Sil autē et natura replet hoc periodo sp̄ esse. cū p̄ ynu neq̄at p̄ sp̄em fūsicut preor dinata fuit virtusqz natura masculi et feie ad cōicatōem. Qia em̄ assumpta vtiliorem hīe vteitad cōicatōem. sī p̄traria qdēz ad idē yō suenītia Aliō qdē forte. aliō yō fra gile fecit. vt illud magis se custodiat p̄ timo re Aliud vlciscat p̄ fortitudine. et istud qrat p̄ fortitudinē qforis sī. illud yō salut q̄ in tūs sī. Et ad opatōem illud qdē oꝝ potēs ee et robusti⁹. illud vero ad exteriora debile Istud yō ad hēre deteri⁹. ad motū aut salu bius. Et de filiis qdē generatōe; p̄p̄iam vtilitatē yō p̄mūnem. Hoz⁹ quidē vero est nutritre. horū vero edocere eſe.

In hoc q̄to caplo phs docet q̄ cōicatio viri et mulieris sit maxime naturalis. Ideo yō nom⁹ dī hēma rūnā curā dī vro. qd̄ intelligi de usis q̄ sunt in domo. Nā nec vir nec mulier p̄ sine tali cōicatōe natura lia exercere. Scđo docet q̄ cōicatio a buntis differt a rōnabili primo in hoc. q̄ talis appetit⁹ in buntis sōlū et appetit⁹ naturalis. sed in hoc sī vro. tā ex p̄ appetit⁹ naturalis q̄ rōnalis sī. Scđo differt q̄ talis cōicatio in buntis fit solū p̄ter generatōem filio rū. led in hoīo no p̄ter hoc led vt in defectu parentū filii succurrat eis. et ecōuerſo. Tercio q̄ p̄ hīo cōicatōem viri et mulieris vir et mulier acq̄runt sibi ee p̄p̄tu sī summu bona appetere. qd̄ est maxime naturale. Etia talis cōicatio est naturalis. q̄ nature dedit vī ro et feie instrumenta generandi. Fecit enī viri forte et mulierē debile. ita q̄ vir defendat mulierē. Etia vir dī vider q̄ sunt etra domū et ea peurant si fuerint ne cellarā. Dulcer yō ad ea q̄ sunt in domo. vt ad filios et filias vt illeſa p̄teruentur. et sic erit bona portio. Ad eundētā istius caplo erit tria dubia

Dubitatur primo

Utrum (si filius et pater ambo sunt in extrema ne cessitate constituti) plus sit subueniendum patri q̄

filio. Qd̄ videt q̄ pl⁹ patri. Nā magistris patētib⁹ et dīs nō p̄ reddi equalens meriti. q̄ erit pl⁹ patri subī ueniendū q̄ filio. Ad hoc dī q̄ pater pl⁹ diligat filiu⁹ sūi q̄ ecōuerſo. ergo plus dī filii subueniūt q̄ ecōtra. Tener p̄na. nā illud qd̄ plus diligat illi plus est subue niendū. Hīs p̄baſ. q̄ illud plus diligat qd̄ et ipsi sua q̄ illud qd̄ nō est p̄sa. sic est de filio. q̄ Ad rōm dī q̄ plus est subuentib⁹ filio. ppter rōm statim factaz. Qd̄ negat p̄ia. q̄ sūli rōne p̄baſ. qd̄ nō est dicendū.

Dubitatur secundo. Veri plus sit obedientia p̄t q̄ obediēt. Rēdēt q̄ alteri. q̄ deo magis obedientia est q̄ patrī. Imo interdi etiā obedientia est p̄laties. zē

Dubitatur tertio. vtrū vir et multer sunt ciuidē spēl. Ubi scēndū q̄ tūzōr sunt p̄tutes cardinales. ve patr̄ q̄to ethicop. Iez̄ spāntia fortitudi. iustitia. et pruden tia. Etetia sī q̄tuoz dotes cardinales in q̄b vniūm sicut iama in cardinib⁹. Vebi grā. spāntie corrūdet sanitas. fortitudi. robur. iusticie pulchritudo. et pude tia corrūdet agilitas. Vodo q̄b inctūtū p̄ueniūt ta les dores sunt magis virtuosi. sic est dī viris. q̄ tāz̄ sūt magis virtuosi. Ip̄tēm sunt pulchritores. robū stiores. agiliores. sanides. loquendo tū de tota spē. Et sic p̄z q̄ vir et multeres dīn̄m magis et minus. Illa autē nō diuersificam speciem. et sic p̄z rāsto zē.

Rōmo qdēm igitur leges ad vtorem nō iūriari. sic em̄ nec ipse iūriaz p̄tietur. hoc etiā cōis lex seq̄ur. Et sicut p̄tagorici dicunt tanq̄ famulaz ductaz de la re. rēquaq̄ decet opinari. nec iūriandum decet. Iūriā quoqz dico p̄municatiōis viri qui foris sunt. De cōitu yō nec indige re nec tanq̄ absentē abstinentē nō posse. sed taliter vti q̄ sufficiat p̄cidente et nō presente Unde etiā bene h̄. qd̄ Hesiodus dicit. Oportet puellam ducere vt doceat bonos mores. nam dissimiles mozu nequaq̄ amabilis. De ornatu autē etiā sicut nec morib⁹ oportet elatos ad inuicem appropinquare sic nec corporib⁹. Ornatus autē nihil diffe rentis est locutionis tragediarū in appara tu ad inuicem.

In hoc q̄to caplo phs docet quatuor documenta. Primum est. vir no detet facere iūriaz mulieri. Rō est. q̄ al's viceversa ipsa viro faceret iūriā. Et inel ligatur documentū sic. Vir no detet coire enī alia multe est sibi illegitima. Secundū documentū est. vir sūa vīrem cognoscere detet temperare. Rō est. q̄ si nimis modicū. tunc daret mulieri occasiōne peccandi. Si nī mīum possit destruere eam. Tertiū documentū est

a iii

Liber primus

Economicorum

melius est strahere euz virgine q̄ cum vidua. Ratio est quia virgo melius speli potest ad vivendi finē ne placitum viri q̄ vidua. Quartum documentū est Expediens est q̄ vir et mulier habeat ornatus coequales. Ratio est quia al's inter eos orni posset discordia si in ornatu essent inaequales. Et sic patet intentio philosophi in hoc capitulo

E possessionibꝫ autem primus qđem ac magis necessarium qđ optimum et principalissimum. Hoc autem est homo. Propter quod decet primo seruos studiosos ordinare. Seruorum aut̄ species due sunt. sc̄ curatores et operatori. Quia vero videmus q̄ doctrine equales quosdam iuuenes faciunt necesse est ordinantem nutrire doctrinis. q̄ bus attendenda sunt opa liberaliora. Colloquiū vero ad seruos nec iniuriari nec p̄ dissolutos permittere. et liberalioribꝫ qđem honorandū. operatoribꝫ pluralitatē cibariorum. Et quoniam potatio vīni iniuriosos liberos facit. et multe gentes a bonis sicut carthaginenses in exercitu. manifestuz est q̄ de hoc aut nihil aut parū est dandum. Existentibus vero tribus opere. pena. et victus Aliud quidez nec puniri. nec operari victū habere iniuriosos facit Aliud vero penas et opera habere. victum ut nō violentum et debilitatuz facit. Restat ergo opera dare et victum sufficientem. Nam sine mercede im possibile est dominari seruo: merces autem vicis sit sicut et in alijs. Qā bonis bonum non fit et melioribꝫ melius. nec premia bonitatis sed malicie peiores sunt. sic et de servis. Propter qđ et deliberare oportet et distribuere singula et digne. et victus et vestitus ocii et penas ver et opere imitantes mediorum veritatem. utilitatez medicine respi ciendo. quoniam farmacia non esca prop ter continuatatem. Genera vero ad opera

de seruis sunt optima. que nec timida. nec fortia valde. Utraq̄ enim inique agunt. valde enim timidi non patientur. et valde ira cundi non obediunt. Oportet enim in omnibus fiuum ponere. Justum enim et moderationem libertatem in merituz ponit. volū enim liberare quādo meritum est et tempus determinatum.

In hoc sexto capitulo philosophus docet de integrō possessione domus. Ics de seruis: de qua nouem ponte documenta. Quorum primum est: seruus est p̄ ma et necessaria possessione economici. Quā ratio est: qđ est optima et principalissima pars domus. Secundus documentū est oportet ordinare seruos studiosos. Ratio est. nā ex quo prima et necessaria possēssio est. vt dicit documentū primum. ergo oportet ordinare seruos studiosos a quoque bonitate possellit depende at. Unde seruus est organum animalium actuum et separatum alterius homo existens. (Organum) dicitur loco generis: quia dominus per seruū operatur qđ per organum. Secundo dicitur (animalium) ad differentiam inanimatorum. Tercio dicitur (actiuū) ad differentiaz instrumenti artificis. Quarto dicitur (separatum) propter manus et pedes. Quinto dicitur (alterius homo existens). Nam seruus non est sui ipsius. etiam dicitur hoc ad excludendum oves et boves. Tercium documentū est: expedit ut dominus seruum a natiuitate nutritur. Luius ratio est: q̄ propter bonum sibi impensum diligenter laborat et suas fidelius respicit operationes. Quartum documentū est: yconomus deter loqui seruū suis modesta et nō iniuria vel scandalosa. Luius ratio est: quia si das seruis verba iniuria. tunc prohibentur a labore. Si erit am dat eis verba nimis lauata. tunc reddit se p̄mitibꝫ. quia nimia familiaritas p̄emptum partit. Quintum documentū est: yconomus deter ordinarie diligenter seruū suis cibaria in copia. Luius ratio est: quia in hunc finem seruū laborant et satientur. Sextum documentū est: yconomus non deter filios suis dare vinum. Et ratio est: quia non deter filios suis dare vinum. quibus magis viderunt licere porio vine ergo nec seruū licet. Intecedens patr̄. nam propter vi num forte recedent a labore. qđ vīni et mulieres faciunt apotastare sapientes. Septimum documentū est: yconomus deter dare seruū suis opus et penaz determinato tempore et victū sufficientem. Rō est: quia si dat eis victum sine opere. tunc facit eos lassatos et inobedientes. Si po dat eis opus sine victu. tūc sunt nimis debiles. Et q̄ penam intelligit opus laboriosum. Octauum documentū est: seruū non detet esse timidi. iracundi. fures. nec passionati. Rō est: q̄ si sunt timidi non sufficiunt ardua. Si iracundi non reverentur dominum. Detent igitur esse mediocres. Nonū documentū est: yconomus qđ suis seruū qnq̄ dare ocia. qnq̄ aut̄ lazarores. in moderate. Rō est: quia (vt dicit in ethicis) re quies et ludus necāria sunt vite. Sic igit̄ p̄ intentio philosophi h̄ym ad presentem tractatum

Species vero yconomice sunt quatuor
quas circa res oportet habere. Est enim
achērere possibile. oportet et ea vero custo-
dire. Si vero nonnulla utilitas acquirendi
nec non esse ornatum et usum utile. Horum enim
grā illius egemus. distingui tamen oportet sin-
gula. et magis fructifera oportet esse. et sic
operationes distribui. Ad custodiā vero et la-
tonicis licet vti. Utrica vero dispositio vti-
lis. retribuētes enim oia emunt. Et horrei di-
spositio et positio non est in dispositionibus
peioribus. Et ipm vero oia ordinari. et sin-
gula ad ipsum respicere. Et dyoy. dicebat. ne
mo aliena et propria curat. Unū quicqđ pue-
nit se fieri oportet et curā habere et pīam
et libī. puerū bene habet. Alius qđē in-
terrogatus qđ magis equū impinguat. dñi
oculus. Libius vero interrogatus. quale
stercus ad agrum optimū. dñi vestigia di-
xit. Custodiēda quidē igī alia ipsum virū.
alia vero ypozem. Et triusqđ distinguant
opera dispositionis. Ead hoc distinguē-
dum. in quis qđem dispositiōib⁹ seu ordi-
nanrib⁹ raro. In his vero que sub cura sunt
sepe. Non enim possunt bene nisi appareat
bene imitari. nec in alijs erit cura. Unū im-
possibile negligentib⁹ dñis super astitores
sollicitos esse. Cum autē hec ad virtutē bo-
nam et ad dispositionē utilia. oportet pīus
dños sermis surgere. omnib⁹ surgere et dor-
mire utilios. et nunqđ sine custodia domū
et leuis et ciuitatē. Et quecūqđ oportet eū
facere nec nocte nec die omittere. Surge-
re tamē de nocte hoc enim ad sanitatē et ad
phiam et ad bonam dispōem vtile.

In scđo tractatus pīs defat de speciebus economi-
cī. pī yconomica pī habitu quo quis domū suā
grat. Et iste tractatus dividitur in duo capitū.
In primo pītū tria documenta quoqđ primum est. q-

quatuor sunt spēs yconomice. sc̄i acquisitionia custodiē
tua ordinaria et utilis. Secundū est. q̄ yconomus
debet plus curare fructifera Ratio est. quia illa valeret
ad conservatiōē domū. Tertīū est. q̄ omnia (que p̄
tinēt ad domū) yconomus debet custodire. vt eis tpe
necessitatis vti possit. Ad evidētiā autē meliore pī
dictoz erunt tria dubia.

Dubitatur primo

Utrum quis possit lene appere diuitias virtuose.
Et videtur q̄ non. quia tunc fieri avarus. Ad hoc dī
q̄ diuitiae lene possunt virtuose appeti. et maxime ille
que consistunt in operationib⁹ naturalib⁹ et artificialib⁹
bus. Ad probatiōē dicitur. q̄ ipsa procedit indistincte
vite et non viuens aliter. ergo tē.

Dubitatur secundū. virtutē diuitiae sunt in infinitū
appetende. Ad hoc dī s̄ q̄ non. quia homo est potētis
finite. modo finitum no dicit appetere infinitū. Et si
diceret. tamē illiberalis non appetit in tantū quin eius
appetitus plus desiderat. ergo tē. Respōdetur q̄ libe-
ralitas non solum consistit in accipiendo. sed etiā in expo-
nendo. sc̄i quō qualiter q̄ sī de alijs circumstantiis.

Dubitatur tertio. utrum quis possit actualiter appē-
tere diuitias in infinitū. Rūderetur pīo. si intelligis q̄
inclinatio est infinita. vel q̄ appetitus est infinitus. et
sc̄i est fallitum. Secundū rūderetur sic. q̄ illa res que appē-
titur sit infinita. et sic iterum est fallitum. Tercio respō-
detur. q̄ quantūcum aliquis appetit diuitias. tamē
potest adhuc plures appere. et sic potest concedi pī
et hacten pīo politicoz. sc̄i q̄ appetitus diuitiaz cre-
scit in infinitū.

A modicis quidē rebus atticus mo-
dus usū fructū utilis dicit. In mag-
nis autē diuitiis bis que ad annū et ad men-
sem cōsumuntur. Idem de supellectiliū usū
et que quotidie. et eoqđ queraro. hec tradē-
da sunt sp̄ astantib⁹ s̄ q̄ his. Et eoqđ custo-
diā p̄ temp⁹ aliquā taciendū. vt non lateat
qđ saluū et quo d̄ deficit. Domū etiā ad rez
custodiā construendā ad sanitatē et salutem
ipsaz que intus. Dico autē rebus puta vic-
tualibus et indumentis. qualis expedit et vic-
tualium. q̄lia secca et qualia humida. Quiaqđ
quoqđ rez. qualis locus amicis et seruis et
liberis. feminis et masculis et extraneis. Do-
mū oportet quidē frigidam esse. p̄ estate. et
lidiā pīo p̄ ypheme. Hec etiā versus sit bo-
reā et non cōlīcī latea. Vides etiā in mīgnis
yconomis utili⁹ hostiari⁹ esse. q̄ in alijs sit
utilis ad salutē iratiū et excētiū. Ad bonū

Liber secundus

Economicorum

vero vsum vasorum latonicum Oportet enim vnum
quodcumque in suo loco ponit. sic enim paratus ex/
istens non queritur.

In scđo caplo p̄hs docet de gl̄is speciebus economi-
ce. et ponit tria documenta Primum. Economus est sicut in
dustriali. Rō quia p̄ferit utilitate cōicātiū domestice.
Scđm. Economus est curatoribus suplectilia p̄mittere
et intelligere si bz. Tercium. in domo dēbet esse anguli di-
uersi. Rō q̄ diuersae res diuersimode dēbet custodiari.
et ad eundam ne p̄traria ponantur in loco. Etiam
extranei nō debet sc̄ire secerāt̄ economos. Et domus
cōp̄ dēbet esse q̄ ad oīum et fenceras plus boreā. q̄ il
le vetus seren⁹ est et san⁹ p̄ copē. Etiam expedita est. q̄
in domo sunt ostiaria nō p̄recti. claudi v̄ melius. imp̄p̄
ciā intrat̄ et exit̄. et vt febrilis non occupet. Ill
tempo circa primum arietēdā ē sufficiēt̄ p̄mū dom⁹. q̄
oīes p̄s dom⁹ hinc se vt mēlura aut p̄ mēlurā. Si
primum sic est minister. Scđm h̄ est dupl̄. aut tales
res sunt aiatae aut inaiatae. Si p̄mū hoc est tripl̄. vel aīa
intellectua et sic est huius. vel sensitiva ut boues. vt ve-
getatiua ut arbores. Si scđm hoc est dupl̄. vel sunt
ab intrav et ab extra. si p̄mū sic est familia. si p̄mū sic ē vent⁹.

Onā mulierē oībo que intus sunt
dñari oportet curā habentē oīm
Em scriptas leges. nō p̄mittente
ingredi vñlū. si nō p̄cepit vir: cauētē pre-
cipue p̄ba forensiū mulierē ad corruptionē
aīe. et q̄ intus sibi p̄tingūt̄ ut sola faciat. et si
qd̄ sinistre ab ingrediētib⁹ fiat. vir bz cām.
Dñam extētem expensaz. et sumptuū ad festi-
vitates q̄s quidē vir p̄mis̄er. Expēsū tñ
et vestimento et apparatu minori vtenē. q̄
etiam leges ciuitatis p̄ci. iūt̄. Considerantē
q̄m nec q̄stus vestimentoz. differēt̄ forma
nec aurū multitudiō tāta est ad mulierē v̄tu-
tem quāta modestia in q̄libet ope. et deside-
riū honeste atq̄ p̄posita vite. Est em q̄libet
tali. vñlū. et relatio animi. est et multo certior
ad sententia mīltas laudes sibi et filiis suis
retribui. edo. Taliū quidē igīt̄ ipsa se in ani-
mā p̄posite vite bz dñari. Indēcēs em v̄ro
videat scire q̄ intus sunt. In ceteris vero oībo
viro parere intendar. nec quicq̄ ciuitū au-
diens. nec aliqd̄ de his q̄ ad nuptias speci-
care vident̄ velit pagere. sed cū temp⁹ exi-

git p̄prios filios filiasq; foras trādere aut
recīge intus. tūc autē pareat v̄ro in oībo. et
fil⁹ dēliberat. et obediāt si ille p̄cipit arb̄i
trans nō ita v̄ro turpe cōp̄ que domi sunt
quicq̄ pagere. sicut mulieri que foris sunt
quicq̄ perquirere

Secēt scđo liber economicorū. in q̄ p̄bus dēficiat
magis p̄plete de cōicātē virū et v̄rois ad inuicē
et p̄ter duos tractat⁹. In p̄b⁹ dēficiat de q̄busdā p̄prias
v̄ri et mulierē. q̄ in cōicātē v̄ri sunt seruāt̄. Primum
autē tractat⁹ p̄plicat̄ quīnq̄ capla. In q̄ p̄mo dēficiat
q̄ler mulier bz se h̄e ad ea q̄ sunt circa v̄ri. de quo
erit octo documenta cuī vna dubitātē. Primum. mulier
bz dñari h̄i q̄ sunt in domo. Rō q̄ v̄ri p̄ singula
replicare. vñ mulier nō bz admittere q̄ intrat̄ et
q̄ sine lēcīta v̄ri. cuī tres sunt rōes. p̄ma ne sc̄iat se
creta dom⁹. scđo ne mulier distinet̄. tercia ne v̄r incla-
mer muliere. Tercium. mulier bz elle dom⁹ tūp̄t̄ et ex-
ponēdōz in domo. p̄ ex rōe p̄mū. Quartū. mulier nō bz se in-
trōmittere q̄ vñ v̄r et vestītu maiori q̄ el mos i ciuitate. Rō
q̄ alīs de ea fieret suspicio. Quintū. mulier nō bz se in-
trōmittere de magnis et excellētib⁹. Rō q̄ alīs fieret
ingrata v̄ro. Sextū. si filius bz dñare v̄ro et aut filia
maritū expedit ut fiat ex deliberātō v̄ri et mulierē
Septimū. mulier nō bz factis v̄ri dīcere. Ultimū
turpia ē mulieri se intrōmittere de magnis q̄ v̄ro se
intrōmittere de p̄uis. Rō q̄ prime excedit potentia
mulier. scđm vero nō excedit potentia v̄ri

Dubitāt. si esset mulier q̄ v̄ri non h̄et. vñr talis
bz se intrōmittere de magnis. Ad hoc bz q̄ in aliq̄ bz li-
ct. pura honestas bz in ardūs bz amicos inuocare

Sed arbitriari dec̄ p̄positā mulierē vi-
ri mores et vite sue leges sibi imponi a
deo sibi ip̄positas cū nuptiis et fortuna p̄t̄-
cas. q̄s eq̄dem si sapiūt̄ humilt̄ et sapiēt̄ fe-
rat facile regat domū. si vero nō diffīcilius
Propter qd̄ decet nō solū eā p̄sigit v̄ri eē
ad rez. p̄spēratē et ad aliā gloriā vñanūmē
esse ac iuxta velle seruire. vñr etiā in adver-
sitatib⁹. Si qd̄ autē in reb⁹ dēcerit vel ad co-
poris egritudinē vel ad ignorātā aīe mani-
festa dicat q̄s optima. et in dēcentib⁹ obseq̄i-
tur. Preterq̄ turpia q̄q̄ agere aut sibi non
dignū aut memorē eē. si qd̄ vir aīe passiōe
ad ipsaz pacauit. de nibilo p̄grat̄ q̄si hoc
illo nō pagent̄. bz hec oīa egritudis aut i-
norātā pene et occasione p̄cōp̄. Quāt̄
q̄s in his diligētius obseq̄itur. tāto maiore.

Lum cōmento

versoris

grām obtinebit. cū curatus extiterit. et cum ab egritudine fuerit liberat? Et si qd eo in bente bñ habentū nō paruerit mulier. multo magis sentiat a morbo curatus: Propre qd decet timere hmōi In aliis at multo diligētius obsequi qz si ipa empravenisset ad domū. magno em̄ precio empa fuit. Societate nāqz vīte z liberoz pcreatōe in qbz nihil magis nec sancti? fiet. Adhuc mulier siqdē cum felici viro vixisset. non qz silt fieret dūulgata Siqdē nō. modicū est nō vti bñ pspuritate z nō humilitr. verū etiā aduersitatē bene sufferre. multomagis mel? merito honorat? In multis doloribz iniurijs eē z nihil turpe pagere fortis animi ē. Quare qdē igī decet in aduersitate virū nō prauenire: Si vo sibi quicqz malī ptingat arbitari. hāc optimā laudē sobrie mulier? Existimante qm̄ nō alcestes tanē sibi acqrere glam. nec penolpe tot z tanas landes meruisset si cū felicibz viris vixisset. Hūc autē admeti vlticis aduersitates pauerat eis memoria immortalē. facte em̄ in malis fideles et iuste viris a dis nō immerito sunt honorate. Progicates em̄ facile inuenire pincipates. aduersitate aut̄ nolit cōicari nisi opse mulier? Propre qd multomagis decet virū honorare z in verecūdia tō hē si scīt pudicitia z opus aio statis. filius km̄ herculem nō sequitur mulierē. ergo qdem in typolegium z morum oportet se custodire.

In scđo caplo ponit q̄uo documēta. Prīmū. mūrds q̄ui mariti sui vici. Scōndū. mulier dz elle vns cum suo viro nedū in pspensis h̄z erā in aduersitate. Terciū. mulier dz ozare deū ne ptingat eē. virū in aduersis pire. Quartū. mulier nō dz verecūdā. adari si a viro nō parte filii pulchri. neqz dō qz vir nō sit diues

Ir aūt̄ si sibi leḡ adiunient viro/ qm̄ ad domū viri tanqz so... z vire reūt relinqns domū ge... z viri z sui noīa bisur. qbz nihil qdem

sancti? fiet. aut circa q̄ magis vir sane mentis studebit. q̄ ex optia z p̄ciosissima muliere liberos pcreare. Senectus pastores q̄st̄ optios z pudicos custodes pris ac matris ac totius domus pseruatores. qm̄ educati quippe recte a p̄ze z a matre sancte arz iuste ipsis vītes. q̄re merito boni fuit. hoc at nō obtinetes patientē defectū: Exemplū em̄ vīte nisi filiis parētes dederit purā z excusabile cām ad inuicē hē poterāt z timorē ne p̄cep̄ti a filiis cū nō bene vixerit ad interitū ipse erit. Propre que em̄ nihil dec̄ omittere virū ad vīoris doctrinā. vt iuxta posse q̄si ex optimis liberos valeat pcreare. Etem̄ agricola nihil omittrit studēdo vt ad optimā terrā et maxie bene cultā bonū semē pserere. expectans itaqz optimū sibi fructū fieri. et vult p ea mori vt devastari nō possit. et si sic contigit mori cum inimicis pgnādo. z hmōi mors maxie honorat? Ubi at tantū studiū sit p corporis esca ad quā semē aie pfundit. qd si p liberis z matre arz nutrice. nōne o studiū faciēdū est. Hoc em̄ solo eē oē mortales p̄spērūt imortalitatis eē p̄cipiat. et sic oēs peritios z vīces diuile pmanet p̄cōnoꝝ. Utī q̄ dēnī h̄. deos ne... zere videat. ppter deos itaqz esse corā quibz sacra mactant z vīoris duxit. et multomagis qz se pos... gen... vīco ri tradidit ad honorē.

In 3° caplo vītē sibi dō... dūmū. vir... dēre vītē... mātē leges q̄ faciat... mā mulierē. z er... dūtī o... os filios gnabit. Et p̄i er obiectat nō p̄sō qd int... ligīt de cognitioꝝ. Scđo. vir oſtū id... vt fa... oōos filios. qz als nō lunt apti ad herē. utē patrī... adeundā. Terciū. in cōitare domesticā ar... dūs est p̄māre filias ad felicē arz z tristitudinē

Axiom̄ honor sobrie mātē... z. si vīde rit virū suū obseruantē sibi constitutē. z de nūlla alia mulī re curā magis hūntē. s̄ p̄ceter; oībo p̄priā z a... icā z fidele existimātate etiā magis studebit se esse talē mulier. si coquerit fidēlī arz iuste ad... e virū amāt

Liber secundus

Economicorum

lem esse. et ipsa circa virum in ista et fidelis erit.
Ergo et prudenter virum non decet ignorare
nec parum quod sui honor est sunt. nec quod vero-
ris. et filii proprii decent tribunes vnicuique quod
sua sunt. ut sic faciat et iustus multo gaudier-
fert quisque honore suo prauatus. Nec si alio
rum quidem multa dedit. propria auferendo liben-
ter accepta. Nil quod iustus ac proprius est vero-
ris ad virum quod societas et honor fidelis. Peop-
ter quod non decet honeste sane metus ut vbi cunctis
contigerit ponere semen suum. nec ad qualiter-
cunctis accesserit proprium immittere semen. ut non
degeneribz vobis in iunctis filia liberis legitimi-
mis fiat. ut quidem sic vero honor prius suo.
filius vero ad opprobrium adiungatur. De his ergo
omnibus vero reverentia debet. Appropinquare
vero decet virum et vero respectum. et cum mul-
ta honestate modestia. et timore dabo proba-
tum eius. qui bene habet ac liciti opes et
honesti multa modestia et fidei videntur. Par-
tua quidem et spontanea remittendo petra. et si quid
autem per ignorantiam deliquerit moneat. nec men-
tientur sine pudore et verecudia. Nec etiam
sit nimis negligens nec severus. talis quidem pas-
sio mulieris meretricis et adulteri. Cum vero
reverentia et pudore equaliter diligenter et time-
relibet mulier est ad proprium virum. Duplex
est vero virtus propria. alia quidem sit cum verecudi-
dia. pudore. quod vnde ad presos sobrium filium et
honesti. et cunctis respectibus et recto-
res. Nam vero cum iniustitia et iniquitate
seruit. et dominos. et cunctis ad tyrannos iniquos. et
et inimicos. Ex his quod vobis eligens meo-
ra. vero subcordem fidei et proprii respectus re-
decet. ut pente viro et non vereat semper. et non
minim ac si prius adesse. et quoniam rex omni cura-
tores. et quoniam arbitrio sentiet vero nullus
est melior sibi. nec modestior. nec magis. et
bi proprius viri suo. ut ostendat hoc in punctu

pio ad coem bonum super respiciens nocina quaevis
no. iuxta sunt in talibus. Et si ipse sibi maxime
domine optimus totius vite rector existat. et veroz talibus vni decebit
Am nec amicitia nec timore sine pudore
nequaquam horruit hominem. sed ubi
amare pcepit cum modestia et pudore. Time-
re autem si helena ait dicens: priam reverentiam
ac metuendam est mihi et terribilis amatissime
socer. nil aliud dicens quod cum timore ipsum di-
ligo et pudore. Et rursus vlices ad naufragia
dixit. Te mulierem valde miror et timeo. Ar-
bitratus enim hominem sic ad inuidem virum et vero-
rem habere putas ambos bene fieri taliter se ha-
bentes. Nemo enim diligit nec miseras peccato-
res. vñq; se. nec etiam timorem eum prudorem. sed benevoli-
passiones contingunt ad inuidem melioribus et nau-
tura benignis moribus eum scia ad semel lic-
res. Hunc habitum vlices ad penitentem habens
in absentia eius vero nihil delictum. Agmen
non autem propter crassitudinem ad eius vero pec-
cautum. in ecclesia duces mulierem captiuam. et non
bonam. immo veredictam barbaram. in nullo tamen de-
ficere. Ultimamente non quod bene et se liberos
habentem tecum viri communicare videntur. Qua-
liter enim iuste qui ante te sciret illaz qualis
ficeret erga se. nuperrim per violentiam duxit. Ulix-
es autem rogante ipsum atlante filia sibi cobar-
bitare. et prompte ipsum facere immortalē.
nec ut fieret immortalis perdere presumpsit vero-
ris affectum. dilectionem. et fidem: maxime arbi-
trans penam suam fieri. si malus exiit immo-
ta. quod mereat habere. Nam et ea filia atlantis
tunc iaceat et noluit. propter inicopiam salutem. im-
mo respedit ei. Quoniam nihil mulier eius patria
posset videri. quoniam ipsa erit. et oravit magis
mortalem vero futurum
erit vero sua adem tuam et
quibus recipiebat et et ab vero sua.

ci etatē.

domū tñnanii.

quēcumq; s; bonā.

ipa in hoīb̄ ait esse. quantū pco..

prox in voluntatibus domini regant. Hinc patet rursus quod non laudatur unanimitate ad inuidice que circa gratia seruicia sit. sed eam quod ait et prudenter iuste quietum non voluntatibus dominis regere non sufficiat. Et iterum dicitur quod cum huius delictatio sit multe quod est tristitia inimicorum sicut in ipsius statu. Nam gaudia multa et mali gaudia sunt autem vestrum dicentes. Nam vero quod est circa optima discordie existentibus necessarium est virtutisque auctoritate sibi ad inuidice discordare. Demum fortis exiles esse terribiles inimicis suis amicis atque viriles. His vero discordibus datur et a facili. demum vero et infirmos esse. et matrem huius ipsius sentire. In istis autem mulier maxime percepit alios. Ea quod est prava sunt et in prouerbiorum resibus inuidice. ea vero quod est iuxta postmodum pudica et iusta sunt in discordia sibi. Studentes ergo primo omnino erunt ne purum habent et viriles cura eorum quod est parvus. Hoc enim non minus quam suorum proximorum est. secundum vero et filiorum et regum et consiliorum. Domini

iii volum
te habet

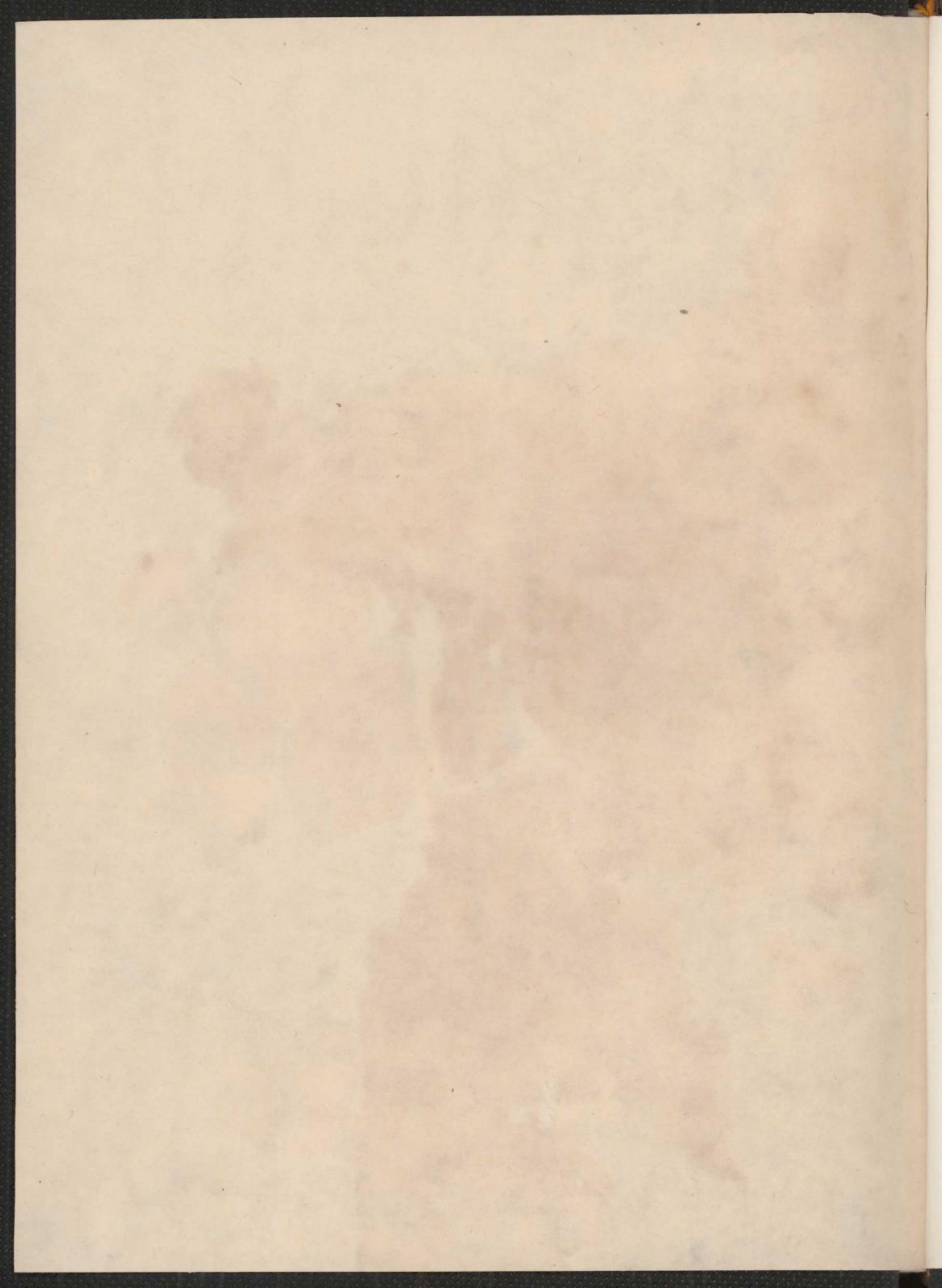
In sedo traç.
reflexiçia. In sedo
studere ve habeat rati-
tra. Sedo de q ipsi magnâ
et in seneccitate possit fini-
noz et magna laus ab h-
reni omnium predictor-
um. Viru t multie
p mulier debet
v eros sic eco
ta detu hz in mañe
re viuere. celi dabis eis ho-
bo. Ad eudem ria ait melio
deu eiunt quoz dubia

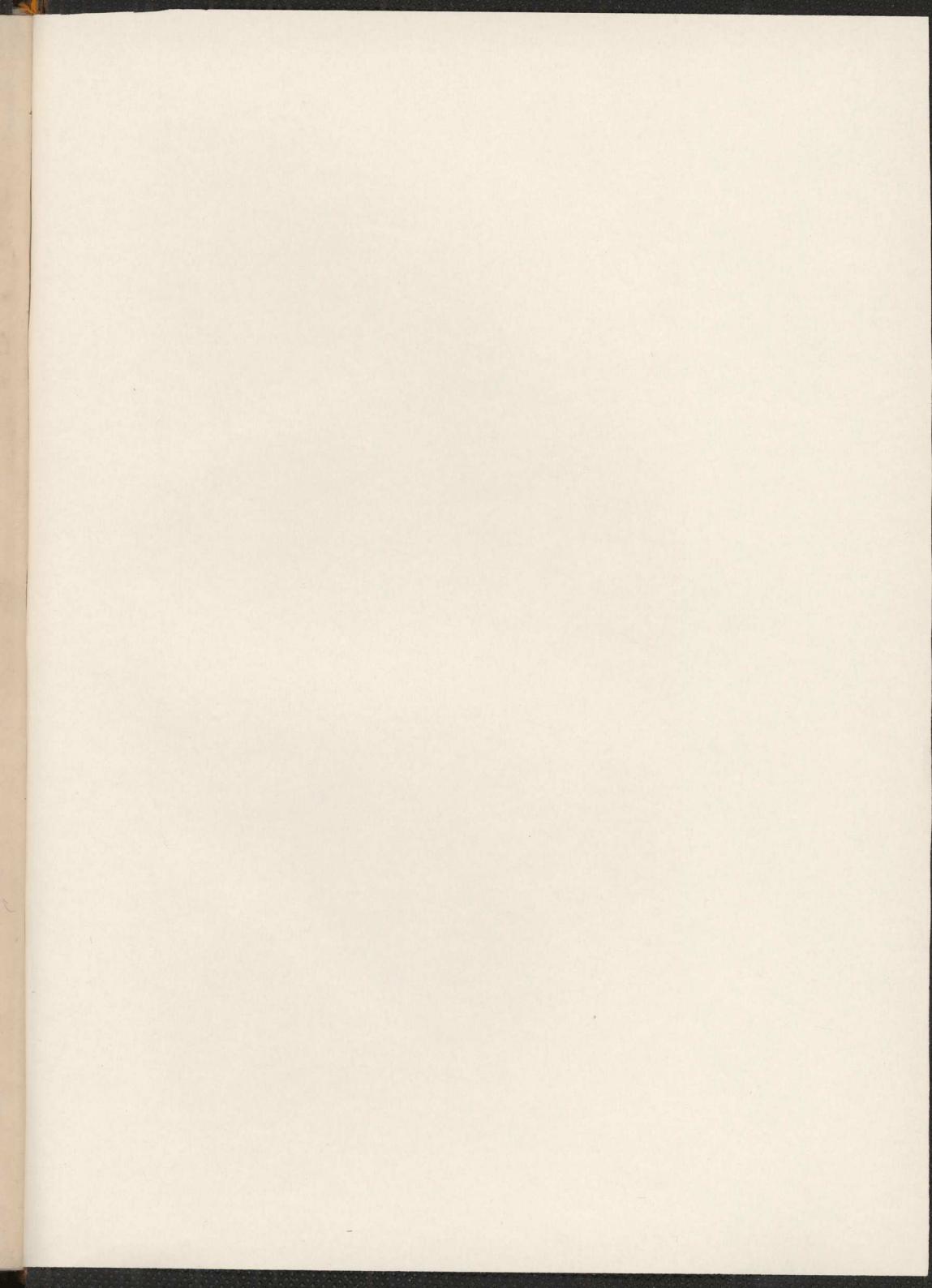
Dubitatur pri m

**Utrū q̄s d̄z plus d̄iligere filios q̄s ie. Et d̄z
m̄us plus d̄z diligere se q̄s filios z vrore. Rō. c.
debet sibi marie esse amicus. ir. ethic. Etiā p.**

Dicere de mulier bona q̄ de nutrit' mero. 13
Dubitac scđo. vt. 14
arētes Et videtur sic nā ppter v. roē quis relā
r. res. ig. Sūc plus retrigū vroz q̄ paren. 15
ex inter. culi indissolubilis. 16
h̄as ad. 17
h̄m in. 18
d̄s q̄ ps. 19
recipit. s. 20
sumptu. s. 21
simplic. q̄. 22
solū ad car. 23
Ad vltim. 24
negri assumpn. nā inter. 25
maxima. amicitia ppter bona t. 26
honest. verilla. 27
dilig. 28
plus. 29
hoc d. 30
dilig. 31
vniquod. 32
res. mō. 33

Mousenya Małżonka Powiatu
2012 rok

Lip

